Västmanlands läns museum
Kulturmiljö Rapport B
2012:B26

Mjölkkällare och vedbod på Racksätter 3:6

Takomläggning inom ramen för Länsstyrelsens projekt Utvald miljö

Antikvarisk medverkan

Racksätter 3:6
Götlunda socken
Västmanlands län

Fredrik Ehlton

västmanlands läns MUSEUM
– en del av Landstinget Västmanland

Mjölkkällare och vedbod på Racksätter 3:6

Antikvarisk medverkan

Racksätter 3:6
Götlunda socken
Västmanlands län

Länsmuseets dnr: VLM120096

Fredrik Ehlton

VÄSTMANLANDS LÄNS MUSEUM
Kulturmiljö rapport B
2012:B26

Utgivning och distribution:
Västmanlands läns museum
Karlsgatan 2, 722 14 Västerås
Tel 021-39 32 22
E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

© Västmanlands läns museum 2012

Omslagsfoto: Lisa Skanser, Fotonr: Vlm_kmvLS-2903

Foto: Där inget annat anges är fotografier tagna av Fredrik Ehlton och Lisa Skanser, Västmanlands läns museum.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01172.

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-54-8

Inledning

Fastigheten ligger norr om Racksätter by ett par kilometer från Götlunda kyrkby. Gården och byn ligger på en låg ås i ett öppet jordbrukslandskap.
Fastighetsägaren har sökt bidrag för omläggning av byggnadernas tak inom ramen för Länsstyrelsen i Västmanlands läns stöd för byggnader inom utvald miljö. Länsstyrelsen beviljade bidrag med 14 300 kr till åtgärderna i beslut med dnr 434-4277-11. För antikvarisk medverkan svarade Västmanlands läns museum genom antikvarie Fredrik Ehlton (förbesiktning) och Lisa Skanser (slutbesiktning).Fredrik Ehlton har sammanställt rapporten.

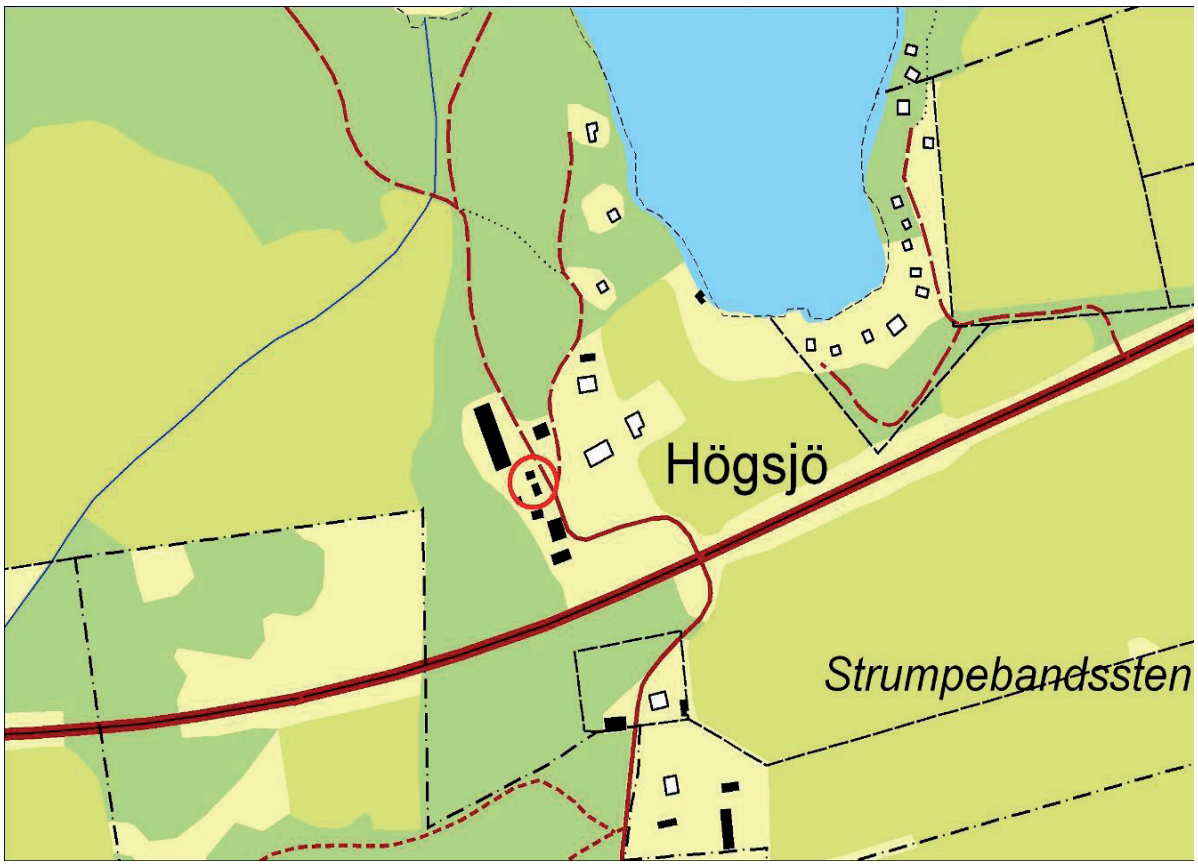

Fastigheten ligger i Götlunda socken. Aktuella byggnader är markerad med röd cirkel. Utdrag ur digitala fastighetskartan från 2004. Skala 1: 5000.

Historik och beskrivning

Högsjö gårds mangårdsbyggnad är uppförd ca 1870 och aktuella byggnader är troligen uppförda under samma period.
Mjölkkällaren är murad av huggen natursten och ett välvt innertak, även detta i natursten. På det välvda innertaket ligger ett sadeltak vars underlagstak består av locklagda brädor. På detta ligger ett 1-kupigt lertegeltak. Vindskivor är av trä som målats med röd slamfärg, som täcklister sitter grönmålade brädor. Nocklisten är av plåt.
Vedboden är uppförd i en stolpverkskonstruktion på en naturstensgrund. Fasaden är en stående slät panel, med brädor av olika bredd, och målad med röd slamfärg. Byggnaden har ett sadeltak med ett underlagstak av locklagda brädor och på detta ligger ett 1-kupigt lertegel. Vindskivor och täckbrädor är av trä. Byggnaderna är en viktig del av gårdsmiljön och visar pedagogiskt platsens historia. Båda byggnaderna är välbevarade i sin utformning och material.

Byggnadsvårdsåtgärder

Båda tegeltaken var i dåligt skick och det bedömdes inte vara möjligt att återanvända det befintliga teglet. Löv och frön hade blåst in under teglet och lagt sig på läkten. Detta ledde till att läkten ruttnade då det samlades vatten i skräpet.

Genomförda åtgärder:

- Bortplockning av de befintliga tegelpannorna och läkten
- Lagning av befintligt undertak av locklagda brädor
- Ny läkt
- Nytt 1-kupigt lertegel av fabrikatet Vittinge
- Nya vindskivor och vattlister av trä som målades svarta. Istället för nocklist lades nockpannor.

Bilder före åtgärderna

Mjölkkällaren

Mjölkällarens södra takfall, trasiga tegelpannor.
Vlm_kmvFE-1088

Undertaket såg inte så skadade ut, skadorna fanns i takfallets nedre del.
Vlm_kmvFE-1091

Vedboden

Vedbodens tak var i stort sett samma skick som mjölk-källaren. Byggnadens östra takfall.
Vlm_kmvFE-1093

Vedbodens undertak.
Vlm_kmvFE-1096

Bilder efter åtgärderna

Mjölkkällaren

Nytt 1-kupigt lertegel lades på och vattlister samt täck-brädor av trä sattes dit.
Vlm_kmvLS-2906

Några brädor i underaket behövde bytas ut.
Vlm_kmvLS-2909

Vedboden

Byggnadens sydöstra sida, Vindskivor och täckbrädor målades svarta.
Vlm_kmvLS-2907

Byggnaderna från sydväst.
Vlm_kmvLS-2908

Resultat

Takrenoveringen har skett enligt länsstyrelsens beslut och godkänns ur antikvarisk synvinkel.

Administrativa uppgifter

Västmanlands läns museums dnr:	VLM120096
VO Kulturmiljö; projektnr:	3-12-103
Länsstyrelsen dnr:	434-4277-11
Fastighetsbeteckning:	Racksätter 3:6
Landskap:	Västmanland
Län:	Västmanland
Socken:	Götlunda
Kommun:	Arboga
Ägare-beställare:	Anders Jansson Högsjö gård 732 97 Arboga
Entreprenör:	LJ Byggteam Munkgatan 31 732 45 Arboga
Antikvarisk medverkan:	Västmanlands läns museum Antikvarisk expert Fredrik Ehlton Karlsgatan 2 722 14 VÄSTERÅS Tele: 021-39 32 22

västmanlands läns
MUSEUM

– en del av Landstinget Västmanland

Västmanlands läns museum, Karlsgatan 2, 722 14 VÄSTERÅS

Tfn: 021-39 32 22 · E-post: lansmuseet@ltv.se

Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se
ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-54-8